ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1994

Vyhlásené: 28. 2. 1994 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

42

ZÁKON
NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 27. januára 1994

o civilnej ochrane obyvateľstva

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ HLAVA
ÚVODNÉ USTANOVENIA

§ 1
Účel zákona

Účelom tohto zákona je upraviť podmienky na účinnú ochranu života, zdravia a majetku pred následkami mimoriadnych udalostí, ako aj ustanoviť úlohy a pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri zabezpečovaní civilnej ochrany obyvateľstva (ďalej len „civilná ochrana").

§ 2
Civilná ochrana

(1) Civilná ochrana je systém úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znižovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činnosti pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí.

(2) Poslaním civilnej ochrany je v rozsahu vymedzenom v zákone chrániť životy, zdravie, majetok a vytvárať podmienky na prežitie pri mimoriadnych udalostiach a počas mimoriadnej situácie a na ten účel spolupracovať s obdobnými inštitúciami iných štátov pri poskytovaní vzájomnej pomoci.

§ 3
Základné pojmy

(1) Na účely tohto zákona sa mimoriadnou situáciou rozumie obdobie trvania následkov mimoriadnej udalosti v určitej oblasti, pokiaľ v nej pôsobia nebezpečné škodliviny alebo ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie, majetok a životné prostredie.

(2) Pokiaľ sa v tomto zákone používa pojem „mimoriadna udalosť", rozumie sa tým stav zapríčinený živelnou pohromou, technologickou haváriou alebo katastrofou, pričom

a) živelná pohroma je udalosť, pri ktorej dôjde k nežiadúcemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť

nebezpečné škodliviny alebo pôsobia ničivé faktory majúce negatívny vplyv na život, zdravie a majetok,

b) technologická havária je porucha prevádzkového procesu spojená najmä s únikom alebo pôsobením nebezpečných škodlivín a s tým spojených ničivých faktorov v jej okolí,

c) katastrofa je udalosť, ktorá má za následok pôsobenie nebezpečných škodlivín alebo ničivých faktorov v rozsahu väčšom ako pri technologickej havárii.

(3) Za nebezpečné škodliviny sa považujú prírodné, biologické, chemické a rádioaktívne látky, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie a majetok.

(4) Ohrozením sa rozumie obdobie, počas ktorého sa predpokladá nebezpečenstvo vzniku alebo rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

(5) Stavom núdze sa rozumie obdobie, počas ktorého sa prejavuje výrazný nedostatok základných životných potrieb v dôsledku pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

(6) Lokalizačné práce sú činnosti, ktorých cieľom je zamedziť šírenie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

(7) Likvidačné práce sú činnosti, ktorých cieľom je optimálne odstrániť následky mimoriadnej udalosti.

(8) Núdzovým ubytovaním sa zabezpečuje dočasné bývanie osôb postihnutých následkami mimoriadnej udalosti.

(9) Núdzovým zásobovaním sa zabezpečuje dočasné minimálne stravovanie, minimálne dávky pitnej vody a poskytovanie základných potrieb osobám postihnutým mimoriadnou udalosťou v medziach existujúcich podmienok na prežitie, najmä dodávky elektrickej energie, zabezpečenie tepla a základného zdravotníckeho zabezpečenia.

(10) Ukrytím sa rozumie ochrana osôb a kultúrnych hodnôt v ochranných stavbách pred možnými následkami mimoriadnych udalostí.

(11) Evakuáciou sa rozumie odsun ohrozených osôb, domácich zvierat, prípadne vecí z určitého územia.

(12) Protiradiačné a protichemické opatrenia sú opatrenia určené na zníženie, prípadne eliminovanie následkov pôsobenia nebezpečných škodlivín.

(13) Informačný systém civilnej ochrany tvorí hlásna a informačná služba civilnej ochrany, pričom

a) hlásna služba zabezpečuje včasné varovanie a vyrozumenie osôb o vzniknutej mimoriadnej udalosti alebo o možnosti jej vzniku prostredníctvom dohovorených signálov s využitím varovacej a vyrozumievacej siete a komunikačných prostriedkov,

b) informačná služba zabezpečuje zber, spracovanie, vyhodnocovanie a poskytovanie informácií.

(14) Sebaochranou sa rozumie pomoc vlastnými silami a prostriedkami, ktorá sa zameriava na ochranu vlastnej osoby a jej najbližšieho okolia a smeruje k zmierneniu alebo zamedzeniu pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

(15) Zariadenia civilnej ochrany sú ochranné stavby a stavby alebo ich časti a technologické súčasti, ako aj iné technické stavebné alebo nestavebné zariadenia, ktoré sú predurčené na plnenie úloh civilnej ochrany.

(16) Kategorizáciou územia sa rozumie začlenenie územných obvodov do skupín

charakterizovaných porovnateľným ohrozením možnými mimoriadnymi udalosťami. Je určujúcou na diferencovanie rozsahu plánovaných opatrení civilnej ochrany.

§ 4
Ochranné stavby

(1) Na účely tohto zákona sa za ochranné stavby považujú

a) ochranné a úkrytové priestory všetkých kategórií a typov,

b) chránené pracoviská, ktoré slúžia civilnej ochrane za brannej pohotovosti štátu.

(2) Ak je ochranná stavba podľa všeobecných technických požiadaviek na výstavbu a kolaudačného rozhodnutia určená na civilnú ochranu, je vlastník alebo nájomca povinný zachovávať jej pôvodné účelové určenie[1]). V sporných prípadoch rozhoduje príslušný stavebný úrad[2]).

(3) Pri spracúvaní územného plánu a územného projektu zóny ich obstarávatelia v spolupráci s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra") určia rozsah povinnej výstavby zariadení civilnej ochrany.

(4) Zariadenia civilnej ochrany sa budujú ako dvojúčelové.

§ 5
Financovanie civilnej ochrany

(1) Civilná ochrana sa financuje zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.[3]) Pridelené finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu spravuje ministerstvo vnútra.

(2) Na financovaní civilnej ochrany sa v rozsahu ustanovenom v tomto zákone podieľajú aj obce a právnické osoby a fyzické osoby vykonávajúce podnikateľskú činnosť (ďalej len „podnikateľ").[4])

(3) Ministerstvo financií Slovenskej republiky upraví všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti o financovaní civilnej ochrany z prostriedkov štátneho rozpočtu.

DRUHÁ HLAVA
ÚLOHY, RIADENIE A ORGANIZÁCIA CIVILNEJ OCHRANY

Úlohy a zodpovednosť

§ 6

(1) Systém civilnej ochrany (§ 2) zahŕňa plnenie najmä týchto úloh:

a) organizovanie, riadenie a vykonávanie záchranných, lokalizačných a likvidačných prác, ktoré spočívajú hlavne v záchrane osôb, poskytnutí predlekárskej a lekárskej pomoci, vyslobodzovaní osôb a v odsune ranených,

b) organizovanie a zabezpečovanie hlásnej a informačnej služby,

c) poskytovanie núdzového zásobovania a ubytovania,

d) zabezpečovanie ukrytia a evakuácie,

e) vykonávanie protiradiačných a protichemických opatrení,

f) organizovanie, riadenie a vykonávanie prípravy síl a prostriedkov civilnej ochrany a prípravu občanov na sebaochranu a vzájomnú pomoc,

g) posudzovanie umiestňovania stavieb a využívania územia a dodržovania záujmov civilnej

ochrany na teritóriu pri územnom a stavebnom konaní a technických parametrov zariadení civilnej ochrany,

h) zabezpečovanie a vykonávanie edičnej, vedeckovýskumnej a vývojovej činnosti v civilnej ochrane.

(2) Civilná ochrana zahŕňa aj doplňujúcu činnosť potrebnú na splnenie úloh uvedených v odseku 1 vrátane plánovania, organizovania a kontroly.

(3) Úlohy uvedené v odseku 1 písm. a) až f) plní civilná ochrana aj počas vyhlásenia brannej pohotovosti štátu.[5])

(4) Rozsah úloh uvedených v odseku 1 vyplýva z kategorizácie územia Slovenskej republiky, ktorú ustanoví vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda") nariadením.

§ 7

Za plnenie úloh v civilnej ochrane zodpovedajú v rozsahu ustanovenom v tomto zákone

a) vláda,

b) ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a štátne orgány,

c) okresné úrady, obvodné úrady[6]) a obce,[7])

d) právnické osoby a fyzické osoby.

§ 8

(1) Vláda vyhlasuje a odvoláva mimoriadnu situáciu pre územie, kde vznikla mimoriadna udalosť uvedená v § 3 ods. 2, ak rozsah zasiahnutého územia presiahne pôsobnosť subjektov uvedených v § 7 písm. c) a d).

(2) Vyhlasovanie brannej pohotovosti štátu a mimoriadnych situácií za brannej pohotovosti štátu a vojny upravuje osobitný predpis.[8])

(3) Mimoriadna situácia sa vyhlasuje spustením elektrických poplachových sirén signálom „VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA" - 2 minútový neprerušovaný, viackrát opakovaný tón. Následne potom sa ihneď prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov vyrozumie obyvateľstvo o vzniku mimoriadnej situácie.

§ 9

(1) Ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a štátne orgány[9]) plnia úlohy v civilnej ochrane v rámci svojej pôsobnosti a vykonávajú ich kontrolu.[10])

(2) Ministerstvá, do ktorých pôsobnosti patrí riadenie výkonu štátnej správy na úseku školstva, zabezpečujú, aby obsah výchovy a vzdelávania na všetkých druhoch a typoch škôl v primeranom rozsahu zahŕňal aj otázky civilnej ochrany.

(3) Ministerstvo obrany Slovenskej republiky zabezpečuje pomoc Armády Slovenskej republiky pri likvidačných prácach.[11])

Riadenie a organizácia civilnej ochrany

§ 10

(1) Civilnú ochranu riadi ministerstvo vnútra.

(2) V rámci civilnej ochrany majú osobitné postavenie vojenské záchranné útvary.[12])

(3) Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava a mesto Košice si pôsobnosti na úseku civilnej ochrany a spolupráce s mestskými časťami upravia v štatúte mesta.

(4) Na výkon úloh a opatrení v civilnej ochrane môžu byť určení vojaci v činnej službe.[13])

§ 11

Pri plnení úloh civilnej ochrany spolupracuje ministerstvo vnútra so štátnymi orgánmi, s obcami, právnickými osobami a fyzickými osobami a verejnoprávnymi inštitúciami s humanitným poslaním,[14]) ktoré v rámci svojej pôsobnosti sú činné v prípadoch mimoriadnej udalosti alebo mimoriadnej situácie pri záchranných, lokalizačných a likvidačných prácach; pritom však nesmie byť dotknuté plnenie ich úloh ustanovených osobitnými predpismi.[15]) Na ten účel spolupracujú s obdobnými inštitúciami iných štátov pri poskytovaní vzájomnej pomoci.

TRETIA HLAVA
PÔSOBNOSŤ ORGÁNOV ŠTÁTNEJ SPRÁVY A OBCÍ NA ÚSEKU CIVILNEJ OCHRANY

§ 12
Pôsobnosť ministerstva vnútra

(1) Ministerstvo vnútra

a) vypracúva koncepciu organizácie a rozvoja civilnej ochrany,

b) riadi výkon štátnej správy v civilnej ochrane,

c) vypracúva analýzu možného ohrozenia osôb a majetku na území republiky pre prípad mimoriadnych udalostí,

d) koordinuje plnenie úloh a opatrení obmedzujúcich nepriaznivé vplyvy na ľudí a majetok v prípadoch uvedených pod písmenom c),

e) organizuje a riadi informačný systém civilnej ochrany,

f) určuje stavebnotechnické požiadavky na stavby z hľadiska požiadaviek civilnej ochrany,

g) zabezpečuje a vykonáva preventívno-výchovnú, vedeckovýskumnú, vývojovú, edičnú a vzdelávaciu činnosť pracovníkov civilnej ochrany,

h) kontroluje plnenie úloh civilnej ochrany,

i) zabezpečuje rozvoj medzinárodnej spolupráce na úseku civilnej ochrany a zastupuje Slovenskú republiku v medzinárodných organizáciách civilnej ochrany,

j) ustanovuje podmienky, za ktorých možno materiál civilnej ochrany vyrábať, opravovať, upravovať, znehodnocovať, dovážať alebo nakupovať a predávať.

(2) Ministerstvo vnútra sa podieľa na

a) riadení a vykonávaní záchranných, lokalizačných a likvidačných prác,

b) varovaní obyvateľstva a vyrozumení osôb,

c) evakuácii.

(3) Ministerstvo vnútra uplatňuje záujmy civilnej ochrany pri plnení úloh Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky, Správy štátnych hmotných rezerv[9]) a subjektov hospodárskej mobilizácie.[16])

Pôsobnosť okresného úradu a obvodného úradu

§ 13

(1) Okresný úrad

a) vypracúva analýzy územia okresu z hľadiska možných mimoriadnych udalostí, ktoré by ohrozovali životy, zdravie a majetok,

b) vypracúva plán ochrany obyvateľov v súčinnosti s právnickými osobami a fyzickými osobami a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom im ukladá úlohy,

c) riadi a organizuje prípravu na civilnú ochranu,

d) vypracúva a vedie dokumentáciu civilnej ochrany,

e) riadi z odbornej stránky a kontroluje plnenie povinností právnických osôb a fyzických osôb v civilnej ochrane,

f) v spolupráci s inštitúciami s humanitným poslaním[14]) organizuje a vykonáva preventívno-výchovnú a propagačnú činnosť v civilnej ochrane,

g) rozhoduje o povinnosti utvárať jednotky, zariadenia a osobitné pracoviská civilnej ochrany pre potreby územia,

h) riadi záchranné, lokalizačné a likvidačné práce, pokiaľ nepatria do pôsobností iných orgánov štátnej správy alebo právnických osôb a obcí,

i) zabezpečuje úlohy ustanovené pre civilnú ochranu za brannej pohotovosti štátu.

(2) Okresný úrad vyhlasuje a odvoláva ohrozenie, stav núdze a neodkladne vyžaduje cestou ministerstva vnútra vyhlásenie mimoriadnej situácie, ak rozsah mimoriadnej udalosti presahuje jeho územnú pôsobnosť, a zabezpečuje varovanie a vyrozumenie obyvateľstva. O vyhlásení ohrozenia, stavu núdze a mimoriadnej situácie informuje okresnú vojenskú správu a vojenské útvary.

§ 14

(1) Obvodný úrad

a) predkladá návrhy okresnému úradu na vypracovanie plánu ochrany obyvateľov,

b) spracúva a vedie dokumentáciu civilnej ochrany,

c) vykonáva preventívno-výchovnú činnosť v civilnej ochrane.

(2) Obvodný úrad poskytuje obciam pri plnení úloh v civilnej ochrane pomoc a upozorňuje ich na nedostatky, ktoré zistí v ich činnosti.

§ 15
Pôsobnosť obce

(1) Obec

a) spracúva plán ochrany obyvateľov, zoznamuje sa s havarijnými plánmi podnikov a prevádzok na svojom území a informuje obyvateľov o postupe pri mimoriadnej udalosti,

b) koordinuje plnenie úloh v súčinnosti s podnikateľmi,[4])

c) uskladňuje, ošetruje a zabezpečuje výdaj prostriedkov individuálnej ochrany obyvateľom obce, pre ktorých tieto prostriedky nezabezpečujú iné právnické osoby alebo fyzické osoby,

d) podľa potreby určuje vhodné ochranné stavby použiteľné na verejné úkryty a zabezpečuje ich

potrebné úpravy,

e) varuje a vyrozumieva osoby nachádzajúce sa na území obce o ohrození a o mimoriadnej situácii a poskytuje im nevyhnutnú a okamžitú pomoc v núdzi spôsobenej mimoriadnou udalosťou, najmä prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc,[17])

f) zabezpečuje a riadi evakuáciu osôb a vytvára základné podmienky na poskytnutie núdzového ubytovania a stravovania postihnutých a evakuovaných osôb z iných obcí,

g) vytvára podmienky na organizovanie jednotiek civilnej ochrany z radov dobrovoľníkov okrem vojakov v zálohe predurčených do vojenských doplnkov,

h) zabezpečuje prípravu jednotiek civilnej ochrany obce a v spolupráci s inštitúciami s humanitným poslaním[14]) zabezpečuje prípravu občanov na sebaochranu a vzájomnú pomoc,

i) vyhlasuje ohrozenie a režim života obyvateľov na území obce v prípade vzniku mimoriadnej udalosti a neodkladne o tom informuje okresný úrad alebo obvodný úrad,

j) hospodári s pridelenými finančnými prostriedkami na civilnú ochranu,[18])

k) vedie evidenciu evakuovaných osôb a zoznamy evakuovaných osôb podliehajúcich brannej povinnosti s uvedením evakuačného miesta odovzdáva príslušnej vojenskej správe.

(2) Obec je povinná uhrádzať z vlastných zdrojov výdavky spojené s uskladnením materiálu civilnej ochrany, s prípravou na civilnú ochranu a výdavky spojené s udržiavaním ochranných stavieb civilnej ochrany. Výdavky nezahŕňajú odmeny pre skladníka, lektora a výdavky na rekonštrukcie, prestavby ochranných stavieb, periodické revízie, obmeny technického zariadenia a odstraňovanie následkov ich poškodenia mimoriadnou udalosťou.

ŠTVRTÁ HLAVA
POVINNOSTI A OPRÁVNENIA INÝCH ÚČASTNÍKOV CIVILNEJ OCHRANY

§ 16
Povinnosti právnických osôb a fyzických osôb

(1) Podnikatelia,[4]) ktorí svojou podnikateľskou činnosťou môžu ohroziť život, zdravie alebo majetok svojich zamestnancov alebo iných osôb, sú povinní

a) pripravovať a zabezpečovať ochranu svojich zamestnancov a osôb, ktoré môžu ohroziť,

b) poskytovať okresným úradom, obvodným úradom a obciam, na ktorých území pôsobia, informácie o možnom nebezpečenstve, jeho rozsahu, spôsobe ochrany a likvidácii následkov a tieto pravidelne aktualizovať,

c) spolupracovať s okresnými úradmi, obvodnými úradmi a obcami pri riešení ochrany obyvateľov, ktorých svojou činnosťou môžu ohroziť,

d) varovať svojich zamestnancov a osoby, ktoré bezprostredne ohrozujú, a obce o nebezpečenstve alebo mimoriadnej udalosti,

e) zriaďovať a udržiavať ochranné stavby pre svojich zamestnancov a prostriedky varovania,

f) zabezpečovať na vlastné náklady špeciálne prostriedky individuálnej ochrany pre osoby, ktoré svojou činnosťou ohrozujú,

g) skladovať, ošetrovať a zabezpečovať výdaj materiálu civilnej ochrany a ostatných prostriedkov individuálnej ochrany pre svojich zamestnancov a osoby, ktoré bezprostredne ohrozujú,

h) pri prípravách na civilnú ochranu a pri mimoriadnych udalostiach poskytnúť orgánom štátnej správy alebo obciam vecné prostriedky, ktoré vlastnia alebo užívajú.

(2) Podnikatelia vytvárajú vo svojej pôsobnosti jednotky a zariadenia civilnej ochrany podľa rozhodnutia okresného úradu, vyhlasujú ohrozenie a režim života, spracúvajú plán ochrany

svojich zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti a neodkladne o tom informujú obec, na ktorej území pôsobia, a okresný úrad a obvodný úrad.

(3) Podnikatelia, ktorí sú prevádzkovateľmi dopravných prostriedkov, sú povinní podieľať sa na spracúvaní plánov dopravného zabezpečenia evakuácie a počas mimoriadnej situácie na základe rozhodnutia okresného úradu alebo obce vyčleniť dopravné prostriedky pre potreby civilnej ochrany.

(4) Právnické osoby a fyzické osoby, ktoré prevádzkujú rozhlasové a televízne vysielanie, sú povinné na požiadanie okresného úradu, obvodného úradu a obce bezplatne poskytnúť nevyhnutný čas na odvysielanie informácií civilnej ochrany.

(5) Prevádzkovateľ vodohospodárskeho diela je povinný na vlastné náklady zabezpečiť výstavbu systému varovania a vyrozumenia na vodohospodárskom diele a v súčinnosti s ministerstvom vnútra zabezpečiť vyhlásenie signálu v sieti varovania a vyrozumievania civilnej ochrany.

(6) Podnikatelia, ktorí vyrábajú a skladujú nebezpečné škodliviny, sú povinní na vlastné náklady zabezpečiť systém varovania a vyrozumievania civilnej ochrany.

(7) Ostatné právnické osoby a fyzické osoby plnia obdobné úlohy ustanovené v odseku 1 podľa rozhodnutia okresného úradu.

(8) Právnické osoby a fyzické osoby uhrádzajú náklady spojené s uskladnením materiálu civilnej ochrany vrátane špeciálnych prostriedkov individuálnej ochrany, s prípravou na civilnú ochranu, zriadenie a prevádzku prostriedkov varovania a vyrozumievania a náklady spojené so zriadením a udržiavaním ochranných stavieb pre svojich zamestnancov.

§ 17
Oprávnenia fyzických osôb

(1) Fyzická osoba má právo na včasné varovanie pred hroziacim nebezpečenstvom, na zabezpečenie prostriedkami individuálnej ochrany, na evakuáciu a ukrytie a na informácie o spôsobe ochrany, na bezprostrednú pomoc pri ohrození života, zdravia a majetku.

(2) Fyzické osoby majú právo na vytvorenie podmienok na zabezpečenie prípravy na civilnú ochranu, ktorej cieľom je umožniť získanie nevyhnutných vedomostí a zručností v sebaochrane a pomoci iným v núdzi.

§ 18
Príprava na civilnú ochranu

(1) Príprava na civilnú ochranu sa vykonáva bezplatne a zahŕňa

a) prípravu jednotiek civilnej ochrany,

b) prípravu občanov na sebaochranu a vzájomnú pomoc,

c) poskytovanie prvej pomoci,

d) opatrenia civilnej ochrany v prípade mimoriadnej udalosti.

(2) Prípravu na civilnú ochranu vykonávajú okrem okresných úradov, obvodných úradov a obcí aj združenia humanitného zamerania.[19])

§ 19
Vstup na nehnuteľnosti

(1) Pre prípady vzniku mimoriadnej udalosti, ak je to na zistenie a odstránenie jej následkov

nevyhnutné, vlastník alebo nájomca nehnuteľnosti je povinný umožniť vstup na nehnuteľnosť alebo umiestniť na nej technologické zariadenie civilnej ochrany.

(2) Ustanovením odseku 1 nie je dotknuté právo na náhradu škody.

§ 20
Všeobecné ustanovenia o povinnostiach v prípadoch mimoriadnej udalosti

Osoba, ktorá nie je zaviazaná účasťou na civilnej ochrane a na jej príprave podľa tohto zákona alebo iných zákonov,[20]) je v prípadoch mimoriadnej udalosti povinná primerane svojmu veku a zdravotnému stavu spolupracovať v súčinnosti s inými osobami v civilnej ochrane a možno jej v záujme ochrany života, zdravia a majetku uložiť obmedzenia a vyžadovať poskytnutie vecných prostriedkov potrebných na civilnú ochranu.

Vecné plnenie

§ 21

(1) Okresný úrad môže priamo alebo prostredníctvom obce uložiť právnickej osobe alebo fyzickej osobe povinnosť poskytnúť vecné plnenie, ktoré potrebuje na to, aby zvládol úlohy pri mimoriadnej udalosti.

(2) Povinnosť poskytnúť vecné plnenie sa právnickej osobe alebo fyzickej osobe uloží spravidla písomnou formou.[21])

(3) Pri ukladaní vecných plnení treba prihliadať na to, aby sa tým neohrozila výživa toho, kto vec poskytol, a jeho rodiny a chod jeho hospodárskych zariadení.

§ 22

(1) Vecné prostriedky, ktoré sa prevzali ako vecné plnenia podľa tohto zákona len do užívania, sa po zániku potreby vrátia tomu, od koho sa prevzali.

(2) Ak nemožno vecný prostriedok, ktorý sa prevzal do užívania, po zániku potreby vrátiť, poskytne sa právnickej osobe alebo fyzickej osobe iný vecný prostriedok rovnakého druhu a podľa možnosti rovnakej hodnoty alebo sa dá náhrada v peniazoch.[22])

(3) Ten, kto konal na základe rozhodnutia príslušného orgánu štátnej správy, má právo na náhradu škody, ktorá mu vznikla vecným plnením, podľa osobitných predpisov.[23])

Osobné úkony

§ 23

(1) Fyzické osoby sú povinné zúčastniť sa na plnení úloh civilnej ochrany osobnými úkonmi.

(2) Osobnými úkonmi v civilnej ochrane sú povinné všetky fyzické osoby, ktoré nie sú podľa § 24 od nich oslobodené.

(3) Osobnými úkonmi podľa tohto zákona sa rozumie každá fyzická i duševná činnosť, ktorá sa vyžaduje v záujme ochrany života, zdravia a majetku v čase mimoriadnej udalosti.

(4) Vo vykonávaní osobných úkonov sa nemožno dať zastupovať.

(5) Osoby, ktoré boli pribrané na osobné úkony na základe dobrovoľnosti, majú rovnaké práva a povinnosti ako osoby, ktoré boli na osobné úkony povolané podľa ustanovení tohto zákona.

(6) Ženy sa budú povolávať podľa možnosti len na také osobné úkony, na ktoré sú svojím obvyklým zamestnaním spôsobilé, pričom sa bude prihliadať na to, aby ich povolanie na osobné úkony nebolo na ujmu plnenia iných závažných úloh.

§ 24

(1) Od osobných úkonov sú oslobodené

a) osoby telesne alebo duševne nespôsobilé,

b) osoby mladšie ako 18 rokov a staršie ako 60 rokov,

c) osoby vykonávajúce vojenskú činnú službu alebo osobitnú službu podľa osobitných zákonov,[24])

d) tehotné ženy a ženy, ktoré sa starajú o maloleté deti,

e) osoby požívajúce exteritorialitu podľa medzinárodného práva a osoby patriace k cudzím diplomatickým misiám, k cudzím konzulárnym úradom, k orgánom cudzích štátov alebo k medzinárodným orgánom s podmienkou, že tieto úrady alebo orgány pôsobia na území Slovenskej republiky so súhlasom príslušných orgánov a nejde o občanov Slovenskej republiky,

f) ostatní cudzinci v rozsahu, ktorý vyplýva z medzinárodných zmlúv alebo z medzinárodného práva.

(2) Dôvod oslobodenia treba preukázať vhodným spôsobom; telesnú alebo duševnú nespôsobilosť[25]) treba preukázať úradným potvrdením lekára.

§ 25

(1) Pre prípad mimoriadnej udalosti sú fyzické osoby povinné

a) dodržiavať pokyny okresných úradov, obvodných úradov, obcí a podnikateľov,

b) riadiť sa ich pokynmi na ukrytie a evakuáciu,

c) vykonávať opatrenia na ochranu potravín, vody, hospodárskych zvierat a krmív, ktoré vlastnia alebo sú im zverené,

d) plniť úlohy v jednotkách a zariadeniach civilnej ochrany podľa určenia a zaradenia a na plnenie úloh sa vopred pripraviť,

e) vykonávať časovo obmedzené práce pre civilnú ochranu súvisiace s bezprostrednou ochranou života, zdravia a majetku,

f) poskytnúť vecné prostriedky, ktoré vlastnia alebo užívajú,

g) poskytnúť potrebné priestory a prostriedky na dočasné ubytovanie evakuovaných osôb.

(2) Za plnenie povinnosti uvedenej v odseku 1 písm. e) patrí fyzickej osobe odmena;[26]) za plnenie povinností uvedených v odseku 1 písm. f) a g) a v § 19 sa poskytuje náhrada podľa osobitných predpisov.[27])

(3) Povinnosti uvedené v odseku 1 písm. e), f) a g) a v § 19 nie je fyzická osoba povinná splniť v prípade, ak by tým vystavila vážnemu ohrozeniu seba alebo blízke osoby[28]) alebo ak jej v tom bránia iné dôležité okolnosti.

§ 26

Účasť na príprave a osobných úkonoch v civilnej ochrane sa považuje za iný úkon vo všeobecnom záujme, za ktorý sa poskytuje pracovné voľno s náhradou mzdy vo výške priemerného zárobku.[29])

PIATA HLAVA
NÁHRADA ŠKODY

§ 27
Odškodňovanie úrazov

(1) Ak došlo u fyzickej osoby k poškodeniu na zdraví alebo k jej smrti (ďalej len „poškodený")

a) pri plnení úloh civilnej ochrany,

b) v súvislosti s pomocou, ktorú poskytovala pri odstraňovaní následkov mimoriadnej udalosti,

c) pri príprave na civilnú ochranu,

uhradí tým vzniknutú škodu štát obdobne podľa predpisov o zodpovednosti za škodu pri pracovných úrazoch a chorobách z povolania,[30]) pokiaľ jej nevznikol nárok na náhradu tejto škody už z pracovnoprávneho vzťahu.

(2) Náhradu škody podľa odseku 1 poskytuje v zastúpení štátu ministerstvo vnútra.

§ 28
Jednorazové mimoriadne odškodnenie

(1) Vláda ustanoví nariadením, v ktorých prípadoch a v akom rozsahu

a) patrí poškodenému a pozostalým po poškodenom okrem nárokov podľa pracovnoprávnych predpisov aj jednorazové mimoriadne odškodnenie,

b) sa zvyšuje jednorazové odškodnenie patriace podľa pracovnoprávnych predpisov pozostalým po poškodenom a kedy možno takéto odškodnenie priznať osobám, ktoré boli na poškodeného odkázané výživou, a rodičom poškodeného.

(2) Jednorazové mimoriadne odškodnenie poskytuje ministerstvo vnútra.

§ 29
Náhrada vecnej škody

(1) Škoda, ktorú spôsobila fyzická osoba pri plnení úloh civilnej ochrany alebo v priamej súvislosti s ním, sa posudzuje ako škoda spôsobená pri plnení pracovných úloh. Fyzická osoba nezodpovedá za škodu, ktorá vyplýva z rizika spojeného so zabezpečením civilnej ochrany.

(2) Fyzická osoba má nárok na náhradu vecnej škody, ktorá jej vznikla pri pomoci poskytnutej v súvislosti s plnením úloh civilnej ochrany.

(3) Náhradu škody poskytuje okresný úrad, v ktorého územnom obvode ku škode došlo; náhrada škody podľa odseku 2 sa neposkytne, ak ku spôsobeniu škody došlo v dôsledku protiprávneho konania poškodeného.

(4) Ak vznikla fyzickej osobe vecná škoda v súvislosti s pomocou poskytnutou v záujme právnickej osoby, má orgán štátnej správy právo na náhradu toho, čo fyzickej osobe poskytol.

§ 30
Ocenenie mimoriadnej odvahy

Na ocenenie mimoriadnej odvahy a obetavosti pri záchrane života a zdravia, ako aj majetku pri mimoriadnych situáciách môže minister vnútra udeliť vecný alebo peňažný dar.

ŠIESTA HLAVA
PORUŠENIE POVINNOSTÍ PRÁVNICKEJ OSOBY A FYZICKEJ OSOBY NA ÚSEKU CIVILNEJ OCHRANY A KONANIE O NICH

§ 31
Sankcie podnikateľom

(1) Obvodný úrad môže uložiť pokutu do 300 000 Sk podnikateľovi, ktorý poruší povinnosti v civilnej ochrane tým, že

a) nepripraví alebo nevykoná opatrenia na ochranu svojich zamestnancov a osôb pred možným ohrozením,

b) neposkytne včas príslušnému okresnému úradu, obvodnému úradu alebo obci údaje, ktoré môžu mať podstatný vplyv na ohrozenie života a zdravia osôb,

c) nezriadi, nezabezpečí alebo neudržiava v prevádzkyschopnom stave ochranné stavby, prostriedky varovania, ako aj špeciálne prostriedky individuálnej ochrany,

d) nedodrží predpisy o skladovaní a manipulácii s materiálom civilnej ochrany,

e) nezriadi jednotku a zariadenie civilnej ochrany, hoci bol povinný ju zriadiť a zabezpečiť jej akcieschopnosť,

f) neposkytne na výzvu potrebnú osobnú pomoc, vecnú pomoc alebo neumožní vstup na nehnuteľnosti v prípade vzniku mimoriadnej udalosti, ak je to na účely zistenia a odstránenia jej následkov potrebné,

g) nezabezpečí prípravu svojich zamestnancov a osôb, ktoré ohrozuje, na civilnú ochranu.

(2) Obec môže uložiť pokutu do 300 000 Sk podnikateľovi, ktorý poruší povinnosti voči obci uvedené v § 16 ods. 1 písm. b), c), d) a h).

(3) Za porušenie povinností uvedených v odseku 1 počas mimoriadnej situácie vyhlásenej na základe brannej pohotovosti štátu môže obvodný úrad uložiť pokutu až do výšky 1 milióna Sk.

(4) Pokutu možno uložiť do jedného roka odo dňa, keď sa obvodný úrad alebo obec dozvedel o porušení povinností na úseku civilnej ochrany podnikateľom a najneskôr do 3 rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu.

(5) Uložením pokuty podľa odsekov 1 až 3 zostáva nedotknutá zodpovednosť podnikateľa za spôsobenú škodu a postih jeho pracovníkov podľa pracovnoprávnych predpisov.

§ 32
Priestupky

(1) Priestupku na úseku civilnej ochrany sa dopustí ten, kto

a) neposlúchne pokyny, signály a výzvy civilnej ochrany,

b) nevykoná opatrenia na ochranu potravín, vody, hospodárskych zvierat a krmív, ktoré vlastní alebo sa mu zverili,

c) neriadi sa pokynmi okresného úradu, obvodného úradu alebo obce na ukrytie a evakuáciu,

d) nesplní povinnosť ustanovenú týmto zákonom vyplývajúcu zo zaradenia do jednotky civilnej ochrany a súvisiacu s bezprostrednou ochranou života, zdravia a majetku,

e) neposkytne bez vážneho dôvodu osobnú pomoc alebo vecné prostriedky, ktoré vlastní alebo užíva,

f) neumožní okresnému úradu, obvodnému úradu alebo obci umiestniť na nehnuteľnosti, ktorú vlastní alebo užíva, zariadenie civilnej ochrany alebo neumožní k nemu prístup.

(2) Za priestupok podľa odseku 1 môže uložiť obvodný úrad pokutu do 10 000 Sk; za priestupok spáchaný počas mimoriadnej situácie možno uložiť pokutu do 50 000 Sk.

§ 33

(1) Pri ukladaní sankcií právnickým osobám a fyzickým osobám podľa § 31 sa postupuje podľa všeobecných predpisov.[31])

(2) Ak v tomto zákone nie je ustanovené inak, vzťahujú sa na priestupky všeobecné predpisy.[32])

(3) Pokuty uložené obvodným úradom podľa tohto zákona sú príjmom štátneho rozpočtu; pokuty uložené obcou podľa § 31 ods. 2 sú príjmom obce.

SIEDMA HLAVA
SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Preukazovanie príslušnosti k civilnej ochrane

§ 34

(1) Osoby vykonávajúce svoju právomoc v zmysle tohto zákona preukazujú príslušnosť k civilnej ochrane preukazom.[12])

(2) Na označenie personálu a účastníkov civilnej ochrany, budov a materiálu civilnej ochrany sa používajú medzinárodné rozoznávacie znaky a preukazy totožnosti potvrdzujúce ich štatút podľa medzinárodného dohovoru.[12]) Za ich používanie zodpovedajú príslušné subjekty.

(3) Preukazy totožnosti sa vydávajú zdravotníckemu a duchovnému personálu a osobitne ostatnému personálu civilnej ochrany.

(4) Na ochranu účastníkov civilnej ochrany, budov, materiálu, úkrytov pre obyvateľstvo sa používa medzinárodný rozoznávací znak civilnej ochrany - modrý rovnoramenný trojuholník na oranžovom pozadí.[12])

§ 35

(1) Na označenie stavieb a zariadení obsahujúcich nebezpečné sily (ako napr. priehrady, jadrové energetické zariadenia) sa používajú skupiny troch jasných oranžových kruhov rovnakej veľkosti položených na rovnakej osi, pričom vzdialenosť medzi každým kruhom je jeden polomer tohto kruhu.[12]) Znak sa umiestňuje na rovnom povrchu tak, aby bol viditeľný zo všetkých smerov a na takú vzdialenosť, ako to bude možné.

(2) Pri zdravotníckej činnosti civilnej ochrany sa používajú medzinárodné rozoznávacie svetelné a rádiové signály, prostriedky elektronickej identifikácie, medzinárodné kódy a iné prostriedky.

§ 36
Prechodné a záverečné ustanovenia

(1) Ak sa v zákonoch[20]) alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisoch používajú slová civilná obrana, rozumie sa tým civilná ochrana podľa tohto zákona.

(2) Ministerstvo vnútra ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti na

zabezpečenie

a) ochrany obyvateľstva pri výrobe, preprave, skladovaní a manipulácii s nebezpečnými škodlivinami,

b) stavebnotechnických požiadaviek na stavby a technických podmienok zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany,

c) evakuácie,

d) záchranných, lokalizačných a likvidačných prác,

e) organizovania jednotiek civilnej ochrany,

f) hospodárenia s materiálom civilnej ochrany,

g) technických a prevádzkových podmienok informačného systému,

h) prípravy na civilnú ochranu.

§ 37
Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa:

1. § 15 a 16 zákona č. 40/1961 Zb. o obrane Československej socialistickej republiky v znení zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 17/1976 Zb.,
2. § 43 ods. 1 písm. c) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch.

§ 38
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Michal Kováč v. r.

Ivan Gašparovič v. r.

Vladimír Mečiar v. r.

1) § 76 a nasl. zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov. Vyhláška Federálneho ministerstva pre technický a investičný rozvoj č. 83/1976 Zb. o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu v znení vyhlášky č. 45/1979 Zb.

2) Zákon Slovenskej národnej rady č. 595/1990 Zb. o štátnej správe pre životné prostredie.

3) Zákon Slovenskej národnej rady č. 567/1992 Zb. o rozpočtových pravidlách Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

4) § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka.

5) § 46 až 49 zákona č. 92/1949 Zb. branný zákon v znení neskorších predpisov.
§ 5 zákona č. 40/1961 Zb. o obrane Československej socialistickej republiky v znení neskorších predpisov.

6) § 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 472/1990 Zb. o organizácii miestnej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

7) Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.
Zákon Slovenskej národnej rady č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov. Zákon Slovenskej národnej rady č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov.

8) Zákon č. 40/1961 Zb. Ústavný zákon č. 10/1969 Zb. o Rade ochrany štátu.

9) Zákon Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

10) § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 418/1991 Zb. o štátnej kontrole.

11) § 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 3/1993 Z.z. o zriadení Armády Slovenskej republiky.

12) Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí o viazanosti Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky Dodatkovými protokolmi I a II k Ženevským dohovorom z 12. augusta 1949 o ochrane obetí medzinárodných ozbrojených konfliktov a konfliktov nemajúcich medzinárodný charakter prijatých v Ženeve 8. júna 1977, č. 168/1991 Zb.

13) § 30 zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení neskorších predpisov.

14) Napr. Slovenský Červený kríž, Zväz civilnej ochrany Slovenskej republiky, dobrovoľné jednotky požiarnej ochrany, Rýchla zdravotnícka pomoc, Hygienická služba, Banská záchranná služba, Horská služba, Jaskyniarska záchranná služba, Asociácia cvičiteľov záchranárskych psov, Vodná záchranná služba.

15) Napr. zákon Slovenskej národnej rady č. 126/1985 Zb. o požiarnej ochrane v znení neskorších predpisov.
Zákon Slovenskej národnej rady č. 135/1974 Zb. o štátnej správe vo vodnom hospodárstve.
Nariadenie vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 32/1975 Zb. o ochrane pred povodňami.
Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore.
Zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu v znení neskorších predpisov.

16) Nariadenie vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 284/1992 Zb. o opatreniach hospodárskej mobilizácie.

17) § 3 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

18) § 7 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.
§ 21 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 567/1992 Zb.

19) Napr. Slovenský Červený kríž, Zväz civilnej ochrany Slovenskej republiky.

20) Napr. zákon č. 40/1961 Zb.
Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.
Zákon Slovenskej národnej rady č. 377/1990 Zb.
Zákon Slovenskej národnej rady č. 472/1990 Zb.
Zákon Slovenskej národnej rady č. 401/1990 Zb.

21) § 123, 129 a § 663 Občianskeho zákonníka.

22) § 420 a § 420a Občianskeho zákonníka.

23) § 443 Občianskeho zákonníka.

24) § 46 zákona č. 92/1949 Zb.

25) § 186 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

26) Zákon č. 1/1992 Zb. o mzde, odmene za pracovnú pohotovosť a o priemernom zárobku v znení neskorších predpisov.

27) § 128 Občianskeho zákonníka.

28) § 116 Občianskeho zákonníka.

29) § 124 Zákonníka práce.
§ 17 zákona č. 1/1992 Zb.

30) § 190 až 203 Zákonníka práce.

31) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

32) Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky, správca obsahu a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je
Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, 813 11 Bratislava,
tel.: +421 2 888 91 864, +421 2 888 91 865, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.